

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A MAGYAR DOHÁNY-NAGYÁRUSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

hová az előfizetési összegek,
— — valamint a kéziratok küldendők. — —

TARTALOM: A dohánykísárusítás. A „Duna“ szivar. Vegyeshírek. Levél a szerkesztőséghez.

A dohánykísárusítás.

A kísárusítás mostoha gyermeke, a dohánykísárusítás végre valahára kezdi szárnyait bontogatni és az önfentartási ösztöntől vezéreltetve, jogokat kérni, kiküzdeni magának, utakat és módokat keresni, a melyek azt jövedelmezőbbé tenni képesek.

A nagyközönség nem ismeri a dohánytőzsde lényegét. Neki az egy üzlethelyiség, a mely árucikket bocsát áruba vagy helyesebben mondva, a fogyasztónak kiszolgáltat, cikket, mely maga magát árulja. A szivar, szivar, dohány elárusításához, úgy vélik általánosan, nem kell sem szakértelem, sem türelem és türelem sem pedig üzleti képesség. Ennek folytán minden kárpozlást, melyet a dohányárus munkájáért kap, elegendőnek és tevékenységéhez mérten elég nagyoknak tartanak. E nézetet, sajnos, vallja az illetékes pénzügyi hatóság is; ahelyet, hogy ode törekednék, a por eme munkásainak legalább azt a díjazást biztosítani, a mely aránylag minden munkának erőltető tevékenységéhez képest jut, ép ellenkezőleg folyton folyvást keresik az alkalmat, a dohányárusok szűkes, szegényes keresetét nyirbálni és csökkenteni. Ha eme szándék kifejezetten és szigorúan véve nincs is meg a felső hatóságoknál, mégis, legyen az a tényálladék vagy a rendeleteknek nem ismerése, az alárendelt közegek részéről vagy pedig tulbuzgóságból az államkincs gyarapítása iránt, sokszor pénzesztelenkedéssel, pénzkidrással és jövedelemcsökkentéssel járó oly újításokat hoznak be, a

melyek a dohányárust, a ki a megkeresett fillérre rá van utalva, tizszerte nehezen sujtják.

De tévedés azt hinni, mintha a dohánykísárus hivatása oly egyszerű és semmitmondó lenne, mely nem sorozható a rendes üzletágak és üzleti foglalkozások közé. Mindenekelőtt szüksége van a dohányárusnak készpénztökére, a mely más kisiparosoknak nem okvetetlenül kell üzleteik nyitásakor, mert ezek azonnal hitelt élveznek. Ezenkívül kell, hogy az elárusító vagy elárusító bizonyos üzleti rutin fölött rendelkezék, kell, hogy a szakma ismeretét elsajátítsa, a mennyire csak lehet és az üzleti forgalmat rábeszélő képességével, főleg azonban fáradhatatlan szorgalmával emelje

És tényleg látjuk, hogy az elárusító vagy elárusító a legtöbb esetben reggeli 7 órától esteli 10 óráig, tehát teljes 15 órán át, sokszor még tovább üzletében foglalkozik. Hol van az a munkás, a ki megszakítás nélkül naponta 15 órán át dolgozik? És mily kevés kisebb üzlet létezik, a hol főnök és személyzet naponta 15 óráig dolgoznak?

Nem szólunk arról a kevésszámú kivételről, a kik a dohánytőzsdét melléküzletnek tekintik és kényük szerint vezetik. A főváros tiz kerületében levő 1000 tőzsde közül mindazonáltal 600 olyan van, a mely úgy a dohányjövedék, mint a közönség és általában az elárusítás szempontjából számba jön. E 600 tőzsdében körülbelül 1500 személy dolgozik naponta 12—14, sőt 16 és még több órán át, átlagos 1 korona napi keresetért személyenként. Ugye alig hihető, de tényleg úgy van és kimutat-

hatnók számbelileg, ha tér szüke megengedné. Egyesegyedüli oka ennek az a nembánomság, a melylyel a tőzsdések eddig minden lehető és lehetetlen zaklatást türelmesen zsebrevágtak, könnyen elhárítható akadályokkal nem törődtek, a mint hogy egyáltalán eszükbe se jutott miként javíthatnának és könnyíthetnének sorsukon. Mert elvégre is a dohánymonopolium nagyipari és nagykereskedelmi jellege dacára, mégis az állami, bürokratikus kezelésnek van alávetve, a hol mindenki, akinek valami ügyesbajos dolga van, ezt alkalmas, hivatalos módon megteheti és tenni kénytelen. Egy magánipari és magánkereskedelmi vállalat pl. egy 100 millió koronánál nagyobb forgalmat kitevő cikknek az elárusítási hálóját és kezelését már régen átalakította volna modern, kényelmes és minden tekintetben jövedelmezőbb módon. Az állami üzem ilyesmit nem ismer, bármennyire követelhető volna is. Innen van, hogy még manapság is, a dohánymonopolium 54 éves fennállása után, nálunk ugyanaz az elárusító rendszer létezik, mint a hogy azt a dohánymonopolium behozatalánál 130 év előtt Ausztriában megállapították volt. A mint ebben az időben a fő-, nagy- és kisárudákat mint az állam különös kegydíjat nyugalmazott katonáembereknek vagy ezek özvegyei és árváinak adományozták volt, úgy történik ez elvben még mai nap is, habár más polgári embereket is részisítenek ily kegyelmi tényekben. Ezen elavult copfriendszer rossz oldala azonban abban nyilvánul, hogy eme dohányárusokat nem munkásoknak tekintették, hanem segélyezettek, amennyiben azok, a kik ily elárusítási engedélyeket kaptak, legtöbbszörre valamely nyugdíj élvezetében részesültek, a mi a mai elárusítóknál természetesen nincs meg. Ennek folytán az állam minden dohánytőzsdést ilyen segélyzetnek tekint nem pedig munkásnak, a ki arca verejtékével kénytelen a dohányjövédéknek dolgozni csekély koldusdíjért.

A nagyban való árusítást, a mely Magyarországon körülbelül 80 millió koronát tesz évenként, mintegy 430 nagytőzsdés végzi el, tényleg egész ingyen, a mennyiben a házbér, a személyzet, a fuvarozás és adók költségei mindnütt annyit tesznek ki, mint a nagy-
tőzsdésnek $\frac{1}{2}$ —1— $1\frac{1}{4}$ és 2%-al számított

províziója. Mintegy kárpótlásul a tényleg elúszott jövedelemért minden nagyárus kap egy kisárudát is, a miből az az anomalia származik, hogy a nagy-
tőzsdés konkurentiát csinál saját vevőinek, a kisárusoknak, a kik nála bevásárolni kánytelenek. Mije marad itt a kisárusnak más, mint az a morzsa, a mit a nagy-
tőzsdés meghágy? A nagy-
tőzsdések kisárudáikban körülbelül 8 millió koronányi anyagot adnak el tehát összes fogyasztásuk 10%-át, melynek jövedelme közel 700.000 korona, mely jövedelemtől ily módon a kisárusok esnek el; ez a tény a pénzügyminiszteriumban jól tudva van, de minthogy ily módon legalább a dupláját takarítja meg annak az összegnek, a melyet egyébként mint nagy-
tőzsdéi províziót fizetnie kellene, nem tesz semmit, hogy ennek a méltánytalan és igazságtalan, de még üzletileg is nem kuláns eljárásnak véget vessen.

Az egykori dohányjövédék emez esztelen, az ország 56.000 kistőzsdését érzékenyen megkárosító, elavult rendelkezéséből származó visszasságokat e sorok írója úgy vélte orvosolhatni, hogy két évvel ezelőtt a nagy-
tőzsdések szövetségét alapította. Célja az volt, hogy a nagy-
tőzsdések a pénzügyminiszteriumhoz forduljanak azon kéréssel, hogy ez nekik oly haszon élvezetet nyújtson, mely nekik lehetővé tegye az existenciát kisáruda nélkül is. Tényleg **Gräzenstein** államtitkár kedves eszméje is volt, hogy a kisárusok e kívánsága teljesüljön. A ki azonban a kisárudát feláldozni nem akarta. az — a nagy-
tőzsdések voltak. Sőt, még egynéhány kedvezmény biztosítása, mint pl. a ládák olcsóbbá tétele, sem volt képes őket a kistőzsdéről való lemondásra bírni. Nevezetesen a főváros nagyárusai ellenezték az eszmét és így minden a régiben maradt. Az ellentétek kiegyenlítése ilyképen nem sikerülvén, a kisárusok most már önsegélyre vannak uttálva. A dohányárusok legközelebb megtartandó gyűlése, melyről a napilapok irtak, hivatva van, sorsuk javításáról gondoskodni.

Hatsek Adolf

A „Duna“ szivarka.

Alig két hete, hogy a «Duna» szivarka forgalomba került és máris abban a helyzetben vagyunk végleges

ítéletet mondhatni ez új fajta szivarka fogyasztásáról, egy a közönség véleményén alapuló és így mértékadó ítéletet.

Ugyanczen véleményt egyébként, a melyet ma leadni képesek vagyunk, nyilvánítottuk már hónapokkal ezelőtt, a mikor kerülő uton, Bécsen át, a jövőző «Donau» szivarkát esetlenül hallottuk. Nem kellett egyéb, mint az «orosz facon» és 2 fillérsi árának megjelölése és biztosan tudtuk, hogy az új fajtának nem lesz nagy fogyasztó közönsége. Mert az a cigarettázó, a ki szivarkájáért nem tud, vagy nem akar többet adni 2 fillérsnél, mindenekelőtt követel is valamit pénzért. A «Duna» azonban, melynek égési tartama legfeljebb 2 perc, az efajta dohányosnak nagyon drága; másfelől pedig a szivarkainyencnek, a ki hozzá van szokva jobb fajtákhoz, rendszerint előítélete van az olcsó szivarka iránt. Hogy a magyar «Duna» szivarka elég jó, aromatikusan dohánnyal van töltve, hogy a dohányjövedék a szivarkát csak azért képes ily olcsó áron adni, mert gyártása kisebb mennyiségű dohányt igényel, azt az ugynevezett «jobb» dohányos nem veszi tekintetbe. A szivarka ára 2 fillér, tehát — az ő nézete szerint — nem lehet jó!

Mifajta dohányos számára gyártoták tehát ez új szivarkát? A takarékosnak drága, a költségesebbnek olcsó, megbukik tehát, akár joggal, akár nem.

Van egyébként a «Duna» szivarkának még más hibája is, melyet a tisztelt gyárak, ha e sorokat olvasásuk, meg fognak vizsgálni és remélhetőleg orvosolni is. Számos szivarka tudniillik oly keményre van tömve, hogy nem szelel és a dohányos azt eldobni kénytelen. Sok helyről beküldtek nekünk ily szivarkát és meggyőződünk a panasz igaz voltáról.

Végül még egy fontos mozzanat, mely szintén nem igen alkalmas e szivarka fogyasztását öregbiteni.

A «Duna» szivarka ugyanis oly ládába van csomagolva, mely az u. n. «nagy ládák» közé sorolhatók és melyért a nagytőzsdés 1 korona 40 fillért fizet. E ládák alakja, nagysága, szélessége és mélysége teljesen alkalmatlanná teszi azt tovább eladásra. Ilyen láda ezerszámba kerül Budapestre a táblaüveggyárakból és alig lehet rajtuk tudni 20 fillérért. Hogy kívánhatják már most, hogy a nagytőzsdés egy 360 korona értékű láda árát h. zasson, a melynek províziója a fuvar és viteldíj levonása után alig tesz ki többet 1 korona 40 fillérsnél? Itt megint sül ki, mily rosszul alkalmazott takarékoságot tanúsít a pénzügyminisztérium. Mert, teljesen eltekintve attól, hogy a szivarka kedvező fogadtatásra talál-e a közönségben vagy nem, a nagytőzsdések alig törnek majd magukat utána, hogy minél többet adjanak el e fajtából. minthogy valamelyes haszonról itt szó sem lehet. Egyáltalában igen különösnek találjuk, hogy e tekintetben az összes áruknál nem igyekeznek valamely praktikus és olcsó csomagoló módról gondoskodni, mert a mai rendszernél csak a ládagyárosok nyernek, a nagytőzsdések vesztenek, de a dohányjövedék semmiképen sem huz hasznot belőle.

Ezzel befejezzük referatumnkat az újonnan forgalomba hozott szivarkáról, két dologra hívva föl a figyelmet: először kérjük a gyártásnál és a csomagolásnál kimutatott hibák megszüntetését, másodsorintunk attól, nehogy nagy mennyiséget gyártsanak belőle.

Vegyes hírek. ■ ■ ■

Személyi hírek. A székesfőváros pénzügyigazgatóság főnöke, *Wolfrumb* Károly kir. tanácsos július 1-én kezdte meg szabadságát. Távollétében hivatalos teendőit *Hilberth* kir. tanácsos helyettes igazgató látja el.

Szilcsay pénzügyi tanácsos ur, a fogyasztási adóosztály főnöke szintén szabadságra ment.

A dohánykísárosok gyűlése. A napilapokból értesültek t. olvasóink, hogy legközelebb gyűlésre ülnek össze a dohánykísárosok oly célból, hogy szakmájukba való, több fontos kérdést megvitassanak és oly intézkedések orvoslását keressék illetékes helyen, a melyek a dohánykísáros hivatását súlyosan érintik.

A gyűlést számos fővárosi kísáros felhívása folytán, mi hívtuk össze és a mint képzelhető, sok száz kísáros bejelentette részvételét a tanácskozásokban. A mint várható volt, sok kísáros ez alkalommal oly panaszoikat hangoztattak, a melyek szintén sürgős orvoslást igényelnek. Továbbá *Zombor, Nyitra, Szolnok, Temesvár, Eger, Debrecen, Baja, Győr, Komárom* és *Trencsén* városoktól a kísárosok részéről figyelemreméltó javaslatok érkeztek, a melyeket a tervezett tanácskozás elé szintén be kell fogunk. Jövő számunkban remélhetőleg többet tudunk közölni a dohánykísárosok gyűléséről.

Az okmánybélyegek becserélése. A dohányárosok nagy része, úgy látszik, nem lévén tisztában az okmánybélyegek becserelésének mibenlétével, szolgáljon ezek tájékoztatásul a következő: Tudvalevőleg van egy rendelet, mely a bélyegárusítókat utasítja, hogy oly bélyegeket, melyek a hosszas fekvés folytán törékenyek vagy hibásak lettek, egy papírlapra ragaszsanak és azokat becserelés céljából a bélyegraktárba szállítsák.

Az utolsó hónapok folyamán nagyobb számú bélyegárusító e rendelet értelmében járt el, a midőn oly bélyegeket, a melyeknél első tekintetre látható, hogy a ragasztó anyag beszáradása folytán vagy megtörttek vagy teljesen elszáradtak, becserelés céljából bemutattak. A raktár hivatalnok a becserélést azzal az indokolással tagadta meg, hogy a bélyegek azért hibásak, mert törtek, a mi lehetővé teszi azt, hogy két már használt bélyeg egy bélyeggé összeillesztve, becserelésre bemutatathatók.

Teljesen eltekintve attól, hogy ebben a visszavétel és vádja illeti az elárusítókat, mit egy tisztességes ember nem követ el, a bélyegek valódisága könnyen

kimutatható azzal, ha nem ragasztják föl egészen, úgy, hogy a ragasztó felület még mindig megtartja fényét és láthatóvá válik. Ezen elutasítás képtelensége azonban abban is áll, hogy kiadnak egy utasítást «használatlaná vált bélyegek becserlésére» és ha valaki ily célból jelentkezik, azt kívánják, hogy ezek új, használható bélyegek legyenek. Hát minek cserélje be az elárúsító új, jó bélyeget? Ha új és használható, úgy is eladhatja és a becserlésnek ez esetben se értelme, se jogosultsága. Ezt a legújabb zaklatást el akarják az elárúsítók maguktól háritani, annál inkább, mivel először a bélyegek gyártásánál nem járnak el a kellő gondnal, másodsor pedig, mivel a bélyegek után járó provízió csak 1½, százalék, a mi oda vezethet, hogy a becserlésre bemutatott bélyegeknak csak egyetlen egyszeri visszautasítása egy egész évi jövedelem elvesztét vonhatja maga után.

Száraz és nedves szivar. Vannak dohányosok, a kik a *nedves* szivart előnyben részesítik a *száraz* fölött; ez alapján véve izlés dolga. A tulszáraz szivarnak minden esetre meg van az a kellemetlen oldala, hogy porzik, ellenben a nedves szivarnak soha sincs oly jó aromája, mint a száraznak, eltekintve attól, hogy rosszabbul ég is. Legjobb az a szivar, mely se nem tulszáraz, de nem tulnedves; ha a két szélsőség közt kell választani, minden esetre inkább a szárazat választjuk.

Dohányzó nők Angliában. Régen nem titok már, hogy a dohányzás asszonyok, sőt fiatal leányok körében, de különösen az előkelő társaság hölgyei között úgy Angliában, mint Amerikában ijesztő mértékben terjed. A dolog mindannyiszor szőnyegre kerül, de se szó, se beszéd nem használ. Nem régiben az összes országok vegetáriánus nőegyletei nemzetközi kongresszusra gyűltek össze Londonban, mely alkalommal Mrs. Leigh Hunt Wallace ismét szokott élességével kikelt e rossz szokás ellen. Egyik udvari szállító Coen Louis Piccardillyből kijelentette, hogy óriási mennyiségű szivart ad el, miket külön nők számára gyártanak. Annak megvilágítására, mennyit dohányoznak, elmondotta, hogy egyetlen egy társaságbeli hölgynek egy hónapon belül 300 szivart és 1000 szivarkát szállított. A női klubokban a dohányzó termék mindig az utolsó zugig telve vannak, ha a többi termék egészen üresek is.

Burnót. Ép 12 esztendeje, hogy e helyen azt ajánlottuk, hogy a burnótot 10—20 grm.-nyi kis csomagokba rakják. Végre megtörtént ez is. Hja, gyorsaság nem boszorkányság!

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Meg lehet, hogy panaszom miatt rossz hazafinak fognak elnevezni, dacára annak, azon kérdést merészelem igen tisztelt szerkesztő urhoz intézni, miért annyival jobbak a bécsi szivarok a mieinknél. Egy anyagot használnak többé-kevésbé, az ár is ugyanaz, dacára

annak össze sem lehet hasonlítani szivarjainkat az osztrákkal. Plána az utolsó hetekben szivarjaink a nagy hőség dacára nedvesek és legtöbbször oly sötétek hogy a szivarzó mérgezési tüneteket vél magán érezni, ha egynéhány szivart elszív, a cigarettákról nem is akarok beszélni. A Nilus-cigaretta egyszerűen rossz, csodálom, hogy van még valaki, a ki veszi, az új Duna-cigaretta pedig méltó az elődjéhez, az sem való intelligens embernek. Lehetetlen ezen segíteni? Nincsenek nekünk oly munkásaink, mint az osztrák gyárakban? Dohányunk, úgy tudom, legalább is oly jó, mint az Ausztriában használt.

Kiváló tisztelettel
Egy hű olvasó.

Ezekre a beküldött sorokra az a megjegyzésünk, hogy a valóságnak nem felel meg. Szivarjaink és cigarettáink legalább is oly jók, mint a bécsiek.

A Szerkesztőség.

Kerestetik.

A zilahi kis- és különlegességi árudáva összekötött dohánytőzsde részére, mint üzletvezető jó megjelenésű kellő intelligenciával bíró egyén kerestetik, ki a könyvelést is érti. Csakis szakmában jártasok ajánlata fogadtatik el.

Ajánlatok bizonyítvány másolattal, fizetési igények megjelölésével

„Dohánytőzsde“ Zilah
intézendők.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyarusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyarusok és különlegességi raktárok tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárúsításával. Ezen visszás állapotra segitendő ily feltételek mellett, hozza forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyeket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyeket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyarusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolci, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olmüci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák.** Elster és Topf embergi cég kívánatra szivesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagy- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS.)

INHALT: Der Tabakkleinverschleiss. Die „Duna“ Zigarette. Vermischte Nachrichten.

Der Tabakkleinverschleiss.

Das Stiefkind des Kleinhandels, der Tabakkleinverschleiss beginnt endlich einmal, die Schwingen zu regen und vom Selbsterhaltungstrieb erfasst, für sich Rechte zu erbitten oder zu erkämpfen, oder Mittel und Wege zu finden, die ihn halbwegs rentabler gestalten.

Das grosse Publikum kennt das Wesen der Tabaktrafik nicht. Für ihn ist die Trafik ein Geschäftslokal, welches eine Waare feil bietet, oder besser gesagt an den Konsumenten ausfolgt die sich selber verkauft. Zum Verschleisse der Zigarren, Zigaretten und Tabake, so wird allgemein angenommen gehört, weder Fachkenntniss, noch Kapital, noch Fleiss und Geduld, noch Geschäftsroutine. In Folge dessen hält man jede Entschädigung welche der Tabakverschleisser für seine Arbeit erhält als genügend und den Leistungen entsprechend, für gross genug. [Leider schliesst sich diese Meinung auch die competente Finanz-Behörde an, Anstatt, dass sie darauf bedacht wäre, diesen Arbeitern des Staates zumindest jenen Lohn zu sichern, wie ihn verhältnissmässig jede Arbeit je nach ihrer anstrengenden Thätigkeit erhält, wird gerade im Gegentheil fortwährend Gelegenheit gesucht den kargen, ärmlichen Verdienst der Tabakkleinverschleisser zu schmälern. Mag auch streng genommen diese Absicht bei den Oberbehörden nicht vorliegen, gibt es gleichwohl, sei es aus Unkenntniss der Sachlage oder Vorschriften, seitens der untergeordneten Organe oder sei es aus Überreifer um den Staatsschatz zu bereichern, häufig derartiger mit Geldverlusten, Geldausgaben und Gewinn entziehungen verbundene Neuerungen, welche den Tabakverschleisser der auf den verdienten Heller angewiesen ist, zehnfach hart treffen. Doch man irrt, wenn man glaubt dass der

Beruf des Tabakkleinverschleisses ein solch einfacher und nichtssagender sei um ihn nicht zu den regelrechten Handelsgeschäften mit zu zählen. Vor Allem bedarf der Tabakverschleisser eines Baarkapitals welches andere Kleingewerbetreibende bei Eröffnung ihres Geschäftes nicht dringend benöthigen, zumahl man ihnen sofort creditirt, dann muss der Verschleisser oder die Verschleisserin über eine gewisse geschäftliche Routine verfügen, sich die Kenntniss des Faches aneignen so gut diess eben geht und den Geschäftsgang mit Zuhilfenahme ihrer Beredsamkeit, hauptsächlich aber ihres unermüdhlichen Fleisses, fördern.

In der That finden wir den Verschleisser oder die Verschleisserin in den meisten Fällen von 7 Uhr Morgens bis 10 Uhr Abends hinter ihren Verkaufspult stehend thätig, also innerhalb 15 Stunden, häufig auch darüber. Wo gibt es einen Arbeiter der ununterbrochen, täglich 13 Stunden lang arbeitet? Und wie wenige kleine geschäftliche Betriebe existieren wo Chef und Personal 13 Stunden täglich ununterbrochen arbeiten müssen?

Wir sprechen nicht von den sehr geringen Ausnahmen, welche die Trafik als Nebengeschäft betrachten und daher diese nach ihrer Bequemlichkeit führen. Von den in den zehn Bezirken der Hauptstadt sich befindlichen 1000 Tabaktrafiken, kommen gleichwohl 600 in Betracht sowohl für die Tabak-Regie, für Publikum und für den Tabakverschleiss überhaupt. Von diesem 600 Verschleissern arbeiten caa 1500 Personen 12—14 auch 16 Stunden täglich und darüber, mit einem Durchschnittsverdienste von täglichen 1 Krone pro Person. Nicht wahr dass ist kaum glaublich, ist aber buchstäblich wahr und nachweisbar. Würde der Raum es hier gestatten könnten wir ziffermässig den Beweis hiefür erbringen.

Der Fehler liegt einzig und allein darin dass die Tabakverschleisser bisher jede mögliche und unmögliche Vexation geduldet haben und um leicht abstellbare Hindernisse niemals eingeschritten sind, wie sie bisher auch garnicht darüber nachgedacht ihr Loos zu verbessern. Denn am Ende ist ja dass Tabakmonopol, trotz seines Charakters als Grossindustrie und Grosshandel immerhin der staatlichen bureaukratischen Behandlung unterworfen, wo Jeder der etwas vorzubringen hat dies in geeignete amtlicher Weise thun mus. Eine privater Industrie und ein privater Handel hätte zum Beispiel das Verschleissernetz und den Verschleissaparat eines Artikels im Betrage von über 100 Millionen Kronen schon längst in moderner bequemer und nach allen Richtungen hien einträglicherer Weise umgestaltet. Der staatliche Betrieb kennt so etwas nicht, obgleich es billig verlangt werden könnte. So kommt es, dass wir noch heute nachdem das Tabakmonopol bereits 54 Jahre bei uns besteht dasselbe Verschleissystem beobachten, wie es bei Einführung des Tabakmonopols, vor 130 Jahren in Oesterreich festgestellt wurde. Sowie damals die Haupt- Gross- und Kleinverschleisse als besondere Gnadengeschenke des Staates an pensionirte Militärs oder deren Wittwen und Weisen verliehen wurden so geschieht diess noch heute im Prinzip, wenn auch andere Personen des Zivilstandes ebenfalls, solcher Gnadenakte theilhaftig werden. Das schlimme an diesem veralteten Zopfsystem äussert sich jedoch darin dass diese Tabakverschleisser nicht als Arbeiter sondern als Unterstützte betrachtet werden, indem diejenigen die solche Lizenzen erhalten zumeist im Genusse eines Ruhegehaltes standen, was bei den heutigen Verschleissern natürlich nicht der Fall ist. In Folge dessen betrachtet der Staat auch jeden Tabakverschleisser als einen Pfründner, nicht als einen Arbeiter, der im Schweisse seines Angesichtes für die Tabakregie für einen Bettelohn arbeiten muss.

Den Grossverschleiss, der in Ungarn ungefähr achzig Millionen Kronen jährlich beträgt besorgen ungefähr 430 Grosstrafikanten im Lande thatsächlich ganz umsonst; Die Kosten der Miethe, des Personals, der Ver-

frachtungen und der Steuer, machen nämlich überall genau so viel aus wie die mit $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ und 2% bemessene Provision des Grosstrafikanten. Als Entschädigung für den Entgang eines faktischen Erträgnisses erhält jeder Grossverschleisser auch einen Kleinverschleiss wodurch die Anomalie eintritt, das der Grossverschleisser, als Hauptkonkurent seiner Kunden, also der Kleinverschleisser von den Brosamen leben müssen, welche die Grossverschleisser übrig lassen. Die Grossverschleisser verkaufen in ihrem Kleinverschleissen für ungefähr acht Millionen Kronen, also 10% ihres Gesamtbedarfes Materialien und erzielen dadurch einen Gewinn von ungefähr 700000 Kronen welcher Betrag den Kleinverschleissern entzogen wird, Das Finanz-Ministerium kennt die Sachlage sehr genau, da es jedoch dabei zumindest die doppelte Summe erspart welche sie als Grossverschleiss provision bezahlen müsste, veranlasst es gar nichts um diesen ungerechten übrigens auch geschäftlich nicht coulanten Vorgang zu regeln.

Um dieses widersinnige sämmtliche 56,000 Tabakverschleisser des Landes schädigende Bestehen, einer veralteten Verfügung, der damaligen Tabak-Regie zu saniren hat der Schreiber dieses vor zwei Jahren den Verband der Grossverschleisser begründet. Sein Zweck bestand darin dass die Grossverschleisser sich mit der Bitte an das Finanz-Ministerium wenden mögen dass ihnen eine solche Nutzniessung geboten werde, welche sie in den Stand setzt auch ohne Kleinverschleiss existiren zu können. In der That bildete es auch eine Lieblingsidee des Staatssekretärs Gränzenstein dass dieser Wunsch der Kleinverschleisser in Erfüllung gehe. Wer aber die Kleintrafik nicht opfern wollte, dass waren die Grossverschleisser.

Ja selbst die Zusicherung mancher Benefizien wie die Verbilligerung der Packkisten vermochten nicht das Verzichten auf die Kleintrafik Wirkung auszuüben. Namentlich die hauptstädtischen Grossverschleisser waren entschieden gegen diese Idee, aus welchem Grunde auch alles beim Alten blieb. Somit ist es nicht gelungen die Gegensätze auszugleichen, und die Tabakkleinverschleisser müssen sich daher selber helfen.

Die demnächst stattfindende Versammlung der Trafikanten welche in den Tagesblättern angekündigt wurde, hat eben den Zweck die Verbesserung der Lage derselben anzustreben.

Die „Duna“ Cigarette.

Kaum zwei Wochen sind seit Einführung der «Duna» Cigarette vergangen und schon sind wir in der Lage ein definitives Urtheil über den Consum dieser neuen Sorte Zigaretten zu veröffentlichen, ein Urtheil das sich auf die Meinung des Publikums stützt und daher als massgebend gelten kann.

Nir haben übrigens dieselbe Meinung welche wir heute abzugeben in der Lage sind schon vor Monaten geäussert, als wir über den Umweg aus Wien, die zukünftige «Donau» Zigarette schildern hörten. Es bedurfte nur des Ausdruckes «Russische Façon» und der Fixirung des Preises derselben von 2 Heller und wir wussten bestimmt, dass die neue Sorte nicht allzu viel Consumenten finden werde Denn, der Zigarettenraucher der für seine Cigarette nicht mehr Geld opfern kann oder will, als 2 Heller, der will vor Allem auch etwas für sein Geld haben. Die «Duna» jedoch, welche eine Brenndauer von höchstens 2 Minuten¹⁾ hat, ist dieser Gattung Raucher viel zu theuer; anderseits ist der Cigaretten gourmet, der bessere Sorten zu rauchen gewöhnt ist gewöhnlich ein Mensch, bei welchem es ein Vortheil bildet, wenn er eine billige Cigarette rauchen soll. Dass die ungarische «Duna» Zigarette einen ziemlich guten, aromatischen Tabak enthält, dass die Tabak Regie die Zigarette nur deshalb so billig abgeben kann, weil ein geringes Quantum Tabak zu ihrer Erzeugung genügt, darauf sieht der sogenannte «bessere» Raucher nicht. Die Cigarette kostet 2 Heller, sie kann also seiner Meinung nach nicht gut sein — !

Für welche Gattung Raucher, hat man also diese Sorte erzeugt? Den Sparsamen ist sie zu theuer, den splendenten Raucher zu billig, sie fällt also durch, ob geächtet oder nicht.

Übrigens haftet der «Duna» Cigarette noch ein anderer Fehler an, den die verehrlichen Fabriken, wenn sie diese Zeilen lesen werden, untersuchen und hoffentlich leicht saniren werden. Viele der Cigaretten sind nämlich derart fest gestopft, dass sie keine Luft haben und der Raucher sie fortwerfen muss. Wir erhielten von vielen Seiten solche Cigaretten zugesendet, welche als Beweis dienen können.

Zum Schlusse noch ein wichtiges Moment, welches just auch nicht dazu beitragen dürfte den Consum dieser Cigaretten zu heben.

Die «Duna» Zigarette ist nämlich in einer Kiste verpackt, welche unter die sogenannten «grossen Kisten»

rangirt und die mit Kr. 140 Heller den Grosstrafikanten angerechnet wird. Form Grösse, Breite und Tiefe der Kiste machen jedoch dieselbe für den Wiederverkauf vollständig ungeeignet. Kisten wie diese kommen zu Tausenden nach Budapest, aus den Tafelglasfabriken und finden kaum für 20 Heller Käufer. Wie kann man es also verlangen, dass der Grossverschleisser eine Kiste Waare im Werthe von 360 Kronen bezahlen soll, deren Provision abzüglich der Fracht und Zufuhr kaum mehr als 1 Kr. 40 Heller ausmacht? Hier zeigt es sich abermals, dass das Finanzministerium eine sehr schlecht angewandte Sparsamkeit an den Tag legt. Denn, ganz abgesehen davon, ob die Cigarette Befall im Publikum findet, oder nicht, dürfte kaum das Bestreben der Grossverschleisser dahien gehen, je mehr von dieser Sorte zu verkaufen, da ja von irgend welchem Nutzen dabei nicht die Rede sein kann. Überhaupt finden wir es sehr sonderbar, dass in dieser Beziehung nicht bei allen Waaren endlich eine praktische und billige Packungsart platzgreift, zumal dabei nur die Kistenfabrikanten verdienen und die Grossverschleisser verlieren, die Tabakregie aber in keinem Falle einen Nutzen davon hat.

Wir schliessen unser Referat über die jüngste der Cigaretten, welche dem Verkehr übergeben wurde, und thun diess aus zwei Ursachen: Erstens bitten wir um Abstellung der Mängel bei der Fabrikation sowie der Verpackung, zweitens möchten wir davon gewarnt haben grosse Quantitäten davon anzufertigen,

Vermischte Nachrichten.

Personalien Der Director der hauptstädtischen Finanz-Direction, kön. Rath *Karl Wolfrumb* hat am 1 Juli seinen Urlaub angetreten. Die Erledigung seiner Agenden versieht in seiner Abwesenheit, Finanz-Director Stellvertreter kön. Rath *Hilberth*.

Herr Finanz Rath *Szikszy* Chef der Abtheilung für Consumsteuer, bei der hauptstädtischen Finanz-Direction, wurde ebenfalls beurlaubt.

Trockene und feuchte Cigarren Einige Raucher ziehen *feuchte* Cigarren den *trockenen* vor; aber das ist im Grunde eine kleine Geschmacksverirrung. Eine zu trockene Cigarre hat allerdings die Unannehmlichkeit, dass sie etwas Staub auströmt, indes hat eine Cigarre von zu grossem Feuchtigkeitsgehalt nie ein so gutes Aroma wie die trockene abgesehen davon, dass sie auch weniger gut brennt. Am besten ist natürlich die Cigarre welche weder zu trocken, noch zu feucht ist; wer zwischen den beiden Extremen zu wählen hat, tut allemal besser, die trockene zu wählen.

A legjobb gyúfa a legolcsóbb!!

Kétségtelenül ilyen a következő, mindenütt jól ismert fajta:

Biztonsági gyújtó:

Honvédszobor gyújtó
Millenium
Népgyufa
Buzbrothers (svédgyufa
karddal)

Krokodil gyufa
Eiffel torony gyufa
Telegráf

Szalony gyújtó:

Millenium gyújtó
Népgyufa
Germán gyufa
Krokodil
Pearlmatches.

Ezen fajok, kitűnő minőségüknél fogva, több világkiállításon nyertek díjakat legutóbb Párisban 1900-ban, Grand Prix-t és arany érmet. (Pojatzi cég.)

Raktárak Budapesten:

DARVAS S. ÉS TÁRSA

V., Hold-utca 9.

LOTTER ÁGOST

VI., Kemnitzer-utca 10.

Feltűnő újdonság.

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a
dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat

Legjobb valódi francia
szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Goldzieher Gézánál

Budapest, V., Báthory-utca 7. szám.